

Opgave 4

No future?

uit een krant van augustus 2009:

In 2009 is het einde van de economische wereldcrisis nog niet in zicht. De Nederlandse economie bevindt zich in een periode van laagconjunctuur en dat is te zien aan de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. De toename van de werkloosheid komt vooral voor rekening van de jongeren. Zij worden als eerste ontslagen indien het bedrijf waarvoor zij werken het moeilijk krijgt. En schoolverlaters komen moeilijker aan hun eerste baan. Het aantal werklozen steeg in de afgelopen maand met 13.000 en komt daarmee op een gemiddelde van 386.000 over de periode mei-juli. Na correctie voor seizoeninvloeden komt het gecorrigeerde gemiddelde uit op 371.000, zo blijkt uit de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Daarnaast is opvallend dat, zo blijkt uit recente inschrijvingscijfers van onderwijsinstellingen, meer scholieren ervoor kiezen om na het behalen van het diploma een vervolgopleiding te gaan doen.

Elk jaar corrigeert het CBS de werkloosheidscijfers voor seizoeninvloeden. Correctie is nodig vanwege ontwikkelingen aan de aanbodzijde en ontwikkelingen aan de vraagzijde van de arbeidsmarkt.

Gebruik het bovenstaande krantenfragment.

- 2p **15** Noem een ontwikkeling aan de aanbodzijde van de arbeidsmarkt die de correctie in de periode mei-juli nodig maakt en geef de reden voor die correctie.
- Combineer het bovenstaande krantenfragment en bron 7.*
- 3p **16** Verklaar het verband tussen de ontwikkeling van de jongerenwerkloosheid en de ontwikkeling van de totale werkloosheid in periodes van laagconjunctuur:
- verwerk de drie verschillende gegevens uit de grafiek van bron 7;
 - leg een verband met het krantenfragment.
- 2p **17** Leg uit dat er bij scholieren die, na het behalen van een diploma, kiezen voor een vervolgopleiding sprake kan zijn van risicoaversie.

Jaap en Yasmina zitten in het eindexamenjaar havo en schrijven in 2009 een profielwerkstuk met als titel: "No future voor werkloze jongeren?". Zelf zijn ze optimistisch over hun kansen op de arbeidsmarkt. Jaap wil direct na de havo gaan werken. Yasmina wil liever na de havo een hogere opleiding gaan volgen. Tussen Jaap en Yasmina ontstaat een discussie over de keuze 'werken of studeren'. Volgens Jaap is het in 2009 verstandig om zo snel mogelijk betaalde arbeid te zoeken. Hij kiest voor 'werken' en heeft daarvoor twee argumenten:

- 1 Werkzoekenden met een middelbare opleiding maken evenveel kans op betaalde arbeid als werkzoekenden met een hogere opleiding.
- 2 Werkloosheid onder jongeren is in Nederland relatief laag als je het vergelijkt met het gemiddelde van jongeren in de EU, dus in Nederland zijn de kansen op betaalde arbeid voor jongeren blijkbaar relatief goed.

Gebruik bron 8 en bron 9.

- 2p **18** Kies één van beide argumenten van Jaap en leg uit of Jaap dit argument kan onderbouwen met gebruik van de bronnen 8 en 9:
- schrijf het nummer van het gekozen argument op;
 - geef van beide bronnen aan of ze het argument van Jaap kunnen onderbouwen.

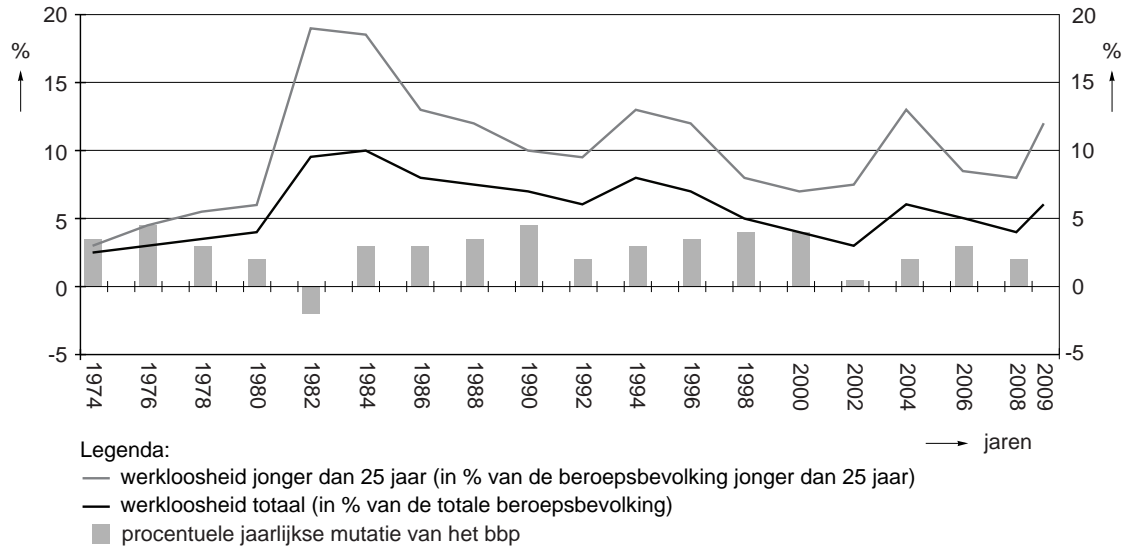
Yasmina kiest echter voor 'studeren'. Zij onderbouwt deze keuze met een redenering waarin ze het begrip 'ruilen over de tijd' (intertemporele ruil) wil toepassen:

"Ik kies voor een investering in mijn 'menselijk kapitaal'. Door een hogere opleiding te volgen"

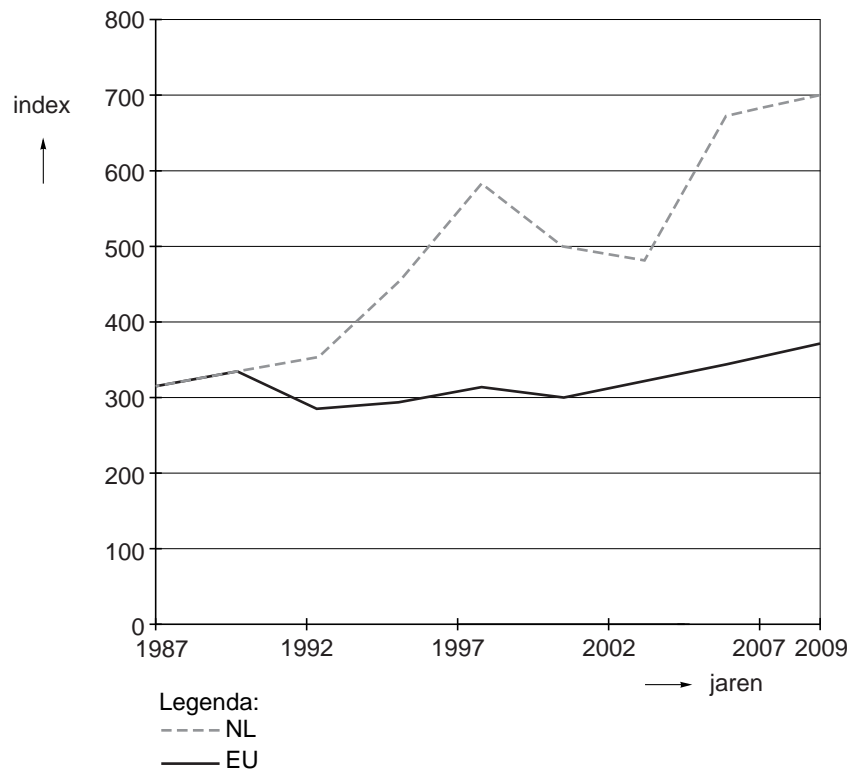
- 2p **19** Maak de redenering van Yasmina volledig. Gebruik in de redenering tenminste de volgende woorden: lenen, schuld, rente, inkomen. Gebruik ongeveer 50 woorden.

Opgave 4

bron 7 conjunctuur en (jongeren)werkloosheid in Nederland: 1974-2009

bron 8 werkloosheid onder jonge mannen van 15 tot 25 jaar in verhouding tot de werkloosheid onder mannen van 25 tot 55 jaar; Nederland (NL) en de Europese Unie (EU): 1987-2009.

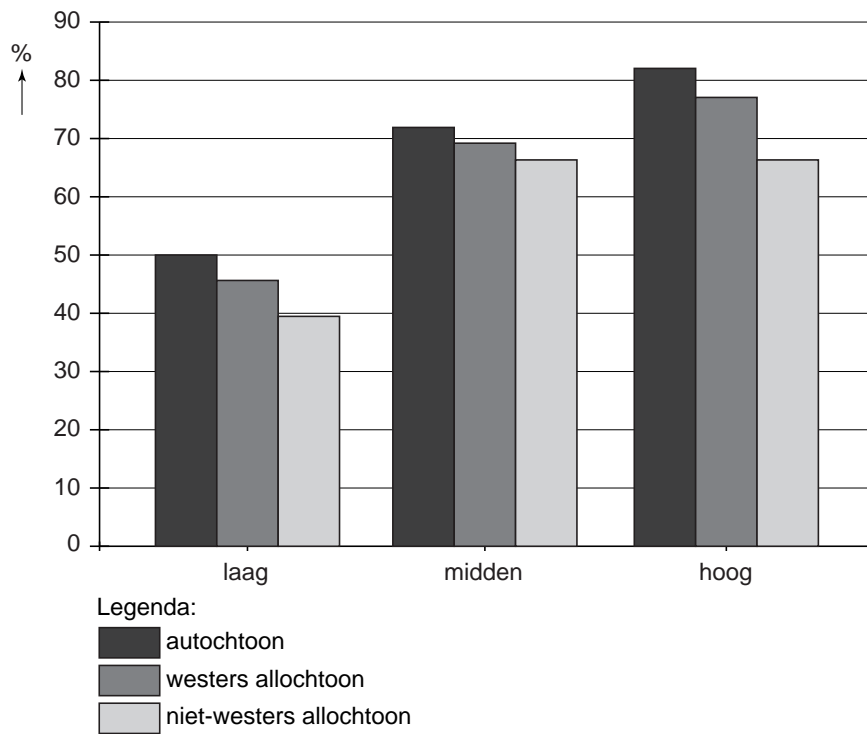

Toelichting:

De index (verticale as) in bovenstaande grafiek is als volgt berekend:

$$\frac{\text{werkloosheidspercentage mannen 15 tot 25 jaar}}{\text{werkloosheidspercentage mannen 25 tot 55 jaar}} \times 100$$

bron 9 deelname aan betaalde arbeid in Nederland (2009)

Toelichting:

netto arbeidsparticipatie (verticale as)	procentuele deel van de beroepsbevolking dat deelneemt aan betaalde arbeid
opleidingsniveau (horizontale as)	laag: basisonderwijs en vmbo midden: mbo, havo, vwo hoog: hbo en wo